

דער אלמוילישער שאך-טורניר אין לאדז.

פייערליכע ערעפנונג פון ארפוי'ישען שאך-טורניר אין לאדז.

ד"ר טארמאאווער.

נומען דעם מיסטער-פריז אין בענטש. קורץ-וויילען געהערט צו די שטעטלעך-מיסטען-קאמפארטערען. אויפ'ן הינדן טורניר וועלען זיך ווערן שילדן ארויס-רוקן, א חוץ די וועלט-מיסטער: ריי-אין מין-נייע. איבערהויפט אויף טור-נייען וועלען בעגליך איבערשטונען.

— ווי וועלען די בעציהונגען צווישען די שפילער, צי לאָזט זיך מערקן גא-צונאָלע רייבונגען ביי די שפיל-פלי-צער אויף די טורנירען א.א.וו.?

ממען אלע יודען וועלען זענען שטעמל-מיסטען און כמעט אלע גרויסע שפיל-מאסטערען וועלען יודען. נאטירליך וועלען זיך אלע געווען צוטרעדן צו זעהען, און זייערע מלוכה-פערסענער, וועלען אויך גאנצאָנלע וייערע אָנגעהערענע. ס'איז אָבער דאָך אַן אַונבעדינגטער פּאַקט אַז דער רוב זענען פּערטרעטען אין דער קאָנפּליכטער שפּיל-יודען און דאָס שפּיל-פּאַר זיי פּיל דרך ארץ און אָבערעקעגונג און דער אינטערנאַציאָנאַלער וועלט.

דער זענען איז אַלדעמליך און ס'ווייזען זיך טאַקע לעצטענס אַרױס נייע קרעפטען. ביי דער לעצטער צייט איז וועלט-מיסטער געווען דער יוד-לאַסקער, פאַר איהם דער עסטרייכ-שער יוד סטעניץ פון פּראָג. אַיזט אַ-בען זיך אַרױסגערוקט די גיטע יודען אַלעכין, באַגאַלובאַוו, קאַפּאַלענאַק, דער איזטיגער וועלט מיסטער קוב-סעניץ פון דרום אַמעריקא, וועלכע האָט ביי לעצטענס איבערהויפט קיין גרויסע שטאַכטמיסטען נישט אַרױסגעגעבן. דער זענען איז אַלדעמליך און אַי-פּערנאַציאָנאַל און אַיזט ער דריקט זיך אַויס ביי אַיזט שטאַרקער ביי אַנדער-רע וועהניגער, געפּינט ער דאָך זיין אַיזטיגער פאַר דער גאַנצער וועלט.

היינט פּאַר טאָג וועלען זיך אַלדעמלי-ליכען מאַסטערען, אַלס בעדייטענדיגע קרעפטען, בעטראַכט: קאַפּאַלענאַק, לאַסקער, און פון די יונגערע: אַלעכין, באַגאַלובאַוו, נעמעוויטש, רובינשטיין און ד"ר טאַרמאַאווער.

רעזולטאטען פון 1-טען טאג.

די רעזולטאטען פון נעכטיגען טאָג זענען: מאַקאַרשיק האָט פּערשפּילט ביי רובינשטיין; קרעמער מיט הירשביין האָבען פּערזענליך רעמי; דאָגישוועסקי האָט פּערשפּילט ביי פּרידמאַן-לעמבערג; ד"ר טאַרמאַאווער האָט געוואונען ביי קלעטשינסקי, כוואַניק האָט געוואונען ביי פּרידמאַן-וואַרשאָ; די פּאַרטיס-קאַלסקי-לאַוואַצקי און רענעדינאָסקי-בלאַט זענען געאַליבען נישט פּערצן-דינט.

די שפּילען וועלען פּאַרקומען 6 טעג אין וואָך, אויפ'ן זיבעטען טאָג וועלען פּאַרענדיגט ווערען די גיטע-דערשפּילטע פּאַרטיסעס.

היינט שפּילען: קאַהן-קאַלסקי; לאָוו-צקי-מאַקאַרשיק; רובינשטיין-רענע-דינאָסקי; בלאַט-קרעמער; הירשביין-דאָגישוועסקי; פּרידמאַן (לעמבערג)-טאַרמאַאווער; קלעטשינסקי-כוואַניק, פּרידמאַן (וואַרשאָ) וועט היינט נישט שפּילען.

מיר זעהען אַרױן צו טאַרמאַאווער'ן אַז שפּילערען זענען געווען פּער-טען און אַ ביסעל טרימערע אויבען. ער זיצט בייט טיש און שרייבט אַ-פּאַרטיקל וועגען שפּיל. אויפ'ן טיש ליגט אַ שפּעטן-שפּיל-ברעט מיט שפּיל-פּאַרטיקלען. ס'זעהט אַויס ער דעמאָנטירט פאַר זיך גופאַ פּאַרקטיש דאָס, וואָס ער שרייבט טעאָרעטיש פאַר אַ-דערע.

אונזער שמועס הויבט זיך אָן: — איך בין נישט קיין יוד, — בע-מערקט ד"ר טאַרמאַאווער. — ס'זענען דאָ פיל טאַרמאַאווער'ס ציוניסטען, יודישע געזעלשאַפטליכע טוער א.א.וו. מיינע פּעלטער, וועלכע האָבען געוואונען איז אַרױסגעוואָרן, זענען אין די 80 ער יאָרען געוואונען געווען צו פּערלעך זען די שטאַט און אויך דעם גלויבען פון זייערע פּעלטערן ווי האָבען זיך גע'שפּילט'. י. ה.)

אינ'ם טורניר ווי בעוואוסט בעמי-ליבען זיך גאָר פּוילישע בירגער און דער פּריז וועט זיין אויף דער מיט-פּערשפּילט פון פּוילען. ד"ר טאַרמאַאווער ווער אַלעין אַ פּוילישער בירגער איז אין זעהר אַ הויכער מינונג וועגען די פּויל-ליכע שפּילער, אין פּוילען שפּילען אלע גוט. פּוילען פּערמאַנט אַגאַנץ פּוילען קלאָס; אינטערנאַציאָנאַלע שפּיל-פּליכער, וואָס פּיל פון זיי וועלען זיין פּערטרעטען אויפ'ן הינדן טורניר. אַזום בעדויערען קעגן פּערפּיערען, דער איזטיגער מיסטער פון פּוילען, וועל-כער האָט צוליב פּאַמילייען-אַנגעלעבענע הייטען נישט געקאָנט קומען, ער האָט אויך געווען דעם 1. פּריז אויפ'ן שפּיל-טורניר אין מינכן; ס'קומען אָבער דער וועלט-מיסטער רובינ-שטיין, לאַוואַצקי, אַרױסגעוואָרן שפּיל-פּער מיט ספּעציפּיעש איינפּלען רענעדינאָסקי, וואָס האָט פּיל געשריבען אין עסטרייך און האָט מיט זיין שפּילען אַרױסגערופען אַ גרוי-סען אינטערעס, און פּיל אַנדערע. איבערהויפט לייזערט פּוילען פאַר דער אינטערנאַציאָנאַלער משפּחה פון שפּיל-פּליכער זעהר פּיל, פּערט פאַר פּראָג-רייך און דאָס איז נישט גאָר פון היינט. שוין אין 1840 יאָר איז דער שפּיל-טורניר פון פּראָגרייך געווען דער פּוילישער לעאָנעל קוואַניק, אין 1850 יאָר — זיטענפּעלדער, שפּעטער טאַבאָנעוויץ, שמואל ראָזענשטאַל, דער לאַדזער יאָגאָווסקי, לעוו שוואַרצמאַן, וואָס איז פּערט מיט אַ פּאַר יאָר צוריק געקומען קיין פּאַריז פּאַרנאָהמט שוין אַנאַנציעווענעס אַרט צווישען די דאַרטיגע טעמעפּיאָנען; צוקערמאַן דער טעמעפּיאָנען פון די יונגע איז שפּיל אויס געוואָרען גווי, אַז ער פּערט גע-שפּילט אויף אַיין ברעט מיט מיר אין אַלעכטען. און מ'דאַרף בעמערקען, אַז די פּאַלעסטינען האָבען אַנגעהויבען לייזע-רען אויף דער וועלט-אַרענע פּוילישע שפּילער נישט גאָר לויט וייער מלוכה-אַנגעהערדיגקייט, גאָר עכטע פּאַלעסטינען לויט אַפּשטאַמלונג, אַזוי האָט זיך לעצ-טענס אַרױסגערוקט דער זעהר יונגער טיגלעך — פּאַראַנאָווסקי, וואָס האָט גע-

ערהט דאָס אַנדענק פון ערמאָרדעטען שטאַט-פּערזענלעכע אינאַרטיק פּענעט-נע-נעראַל מאַלאַכאָווסקי דעם טורניר און די שפּילער הויבען אָן צו שפּילען.

געכטען אין ערשטען טאָג פון טור-ניר האָבען געשפּילט רענעדינאָסקי (לאַדז) בלאַט (לאַדז); לאַוואַצקי (וואַרשאָ) קאַל-סקי (לאַדז); רובינשטיין (פּאַרענען)-מאַקאַרשיק (וואַרשאָ) הירשביין (לאַדז) קרעמער (וואַרשאָ) פּרידמאַן (לעמבערג) דאָגישוועסקי (לאַדז); וו. פּרידמאַן (וואַר-שאָ) כוואַניק (קראַקע); קלעטשינסקי (וואַרשאָ) ד"ר טאַרמאַאווער (פּאַריז).

זעהרעכטען האָבען די אַנטפּיללענע מער אין שפּיל-טורניר אַדורכגעפּיהרט אַ בליץ-טורניר דעם ערשטען פּריז האָט געקומען ד"ר קאַהן (וואַרשאָ), צווייטען רובינשטיין, דריטען און פּערטען — כוואַניק (קראַקע) און קאַלסקי (לאַדז) 5 טעג אַפּעל (לאַדז).

ד"ר טאַהו.

ד"ר קאַהן איז מיסטער פון וואַרשאָ זייט 4 יאָר און איז געשיקט געוואָרען מצד דעם פּוילישען שפּיל-פּערזענלעך צו דער פּאַריזער אַלימפּיעדע, וועלכע איז פּאַרגעקומען אין יאָר 1924, רעדאָ-טאָר פון דער צייטונג, שוואַרט-שפּילער.

ד"ר קאַהן זענען: דער איזטיגער טורניר איז דער בע-טער, וואָס איז ווען עס איז פּאַרגעקו-מען אין פּוילען. לויט אלע פּאַראַויס-זעהונגען וועט אלס זינער פון דעם היינטיגען טורניר אַרױסגען עקיבא רובינשטיין, וועלכער איז דער בעסטער שפּילער אין דער וועלט. זיינע לעצטע אונטערפּאַלען איז גאָר צו פּער-דאָנקען זיין שלעכטען געזונד-בושטענאָד.

— וואָס פּערט זיך בכלל מיט דער שפּיל-געווענונג?

— די בעווענונג מאַכט קאַלסקי און פּאַרטיקלען סיי אין אַרױסגעוואָרענע לער הינזיכט, סיי אין טעכנישע טעאָרע-טישער, אין דער לעצטער הינזיכט זע-נען די פּאַרטיקלען קאַלסקי און ווען די אַלטע מיסטער אַנדערטען אַדער אַנדערע זאָלען איזט אַיזשטענען פון קבר, וואָלען זיי נעשלאָגען געוואָרען פון ערשטען בעסטען שפּילער, דער איזטיגער טורניר וועט בעווייזען דאָס בעסטע וואָס פּוילען פּערמאַנט.

דער איזטיגער טורניר איז דער גרעסטער שפּיל-טורניר, וואָס איז פּאַר-געקומען אין פּוילען זייט די לעצטע 12 יאָר.

די פּערזען פון וואַרשאָ וועלען פּערשפּילט וועלכער האָט צווישען אַנד. געזאָנט: אין נאָמען פון רענעדינאָסקי-שפּיל, דעם מאַרשאָל יוועף פּילטורסקי ערעבען אין דעם היינטיגען שפּיל-טורניר, אין היינט די שפּילער און איינאָרדנער פון טור-ניר פּיל צעמאַלג. ביי די דאָזיגע פּער-טער שניידט דער וואַרשאָוואַר איבער דאָס באַנד פון דער טיר, וועלכע פּיהרט צום שפּיל זאָל.

אין נאָמען פון פּוילישען שפּיל-פּער-זען בעגריסט דעם טורניר, דער פּער-זען זעט זעאָבינסקי (וואַרשאָ), אין נאָמען פּאַרדזער אַרױסגעוואָרענע-איזט, אַבראַמאָן, אין נאָמען פון די שפּיל-מאַקאַרשיק, נאָכדעם ווי ס'ווערט בע-ווען די אינטערעסאנטע אויפ'ן טורניר.

— ווער קען אַנטפּיללענע מען אין איז-טיגען טורניר?

— דער טורניר געהט וועגען דער פּוילישער מיסטערשפּעל, און אין איהם קענען אַנטפּיללענע מען גאָר פּוילישע ביר-גער לויט די צאָהל אַנטפּיללענע מער וועט ער זיכער דויערען 3 וואָכען.

אין זעהר צוטרעדן וואָס מיר קומט אויס צו שפּילען אין לאַדז, זאָנט ה' רובינשטיין, אין זיין אַ שפּילער-לאַדזער ביי'ן יאָר 1904 האָב איך גע-וואוינט אין לאַדז און געפּיהרט דעם היינען שפּיל-קלוב. לאַדז האָט זיך נישט צו טעהמען מיט איהרע שפּיל-פּער-סאָלוא, פּאַקאַר, הירשביין, זאָגישעווי-סקי, קאַלסקי א. א. זענען זעהר גוטע שפּילער.

— אי זענען געמאַכט געוואָרען, וועל-כע ס'איז ענדערונגען אין אַרױס פון שפּילען.

— ס'זענען דאָ פּערשידענע נייע טע-אָריעס, בעזונדערס וועגען דעם טעמען און ענטוויקלען די פּאַרטיקלען, די דאָ-זיגע מאַדערניזאָציע האָט אָבער גאָר נישט בעקומען קיין ספּעקיע אין דער שפּיל-וועלט און מ'וויינט נישט צי זיי וועלען אַנגענומען ווערען. היינטענדיג איהם פּראָבלעם האָבען מיר זיך געזע-נעט מיט ה' רובינשטיין, עקיבא ריי-בינשטיין איז אַ פּוילישער יוד, געבלי-רען אין סאַוואַק, לאַקאָווער געגענט, רעדט מיט איזו יודיש און בעטאָנט ביי יעדער געלעגענהייט, אַז ער איז אַ גאַנצאָנלעך יוד.

נעכטען 5 אַ זיינער גאָכמיסטען איז פּאַרגעקומען די פּייערליכע ערעפּנונג פּוילישען שפּיל-טורניר, וועל-כער קומט פאַר אונטער'ן פּראָטעסט-רעט פון פּערמיער-מיניסטער מאַרשאָל פּילטורסקי. צו דער פּייערונג איז גע-קומען דער לאַדזער וואַרשאָוואַר יאָש-שפּעל, רענעדינאָסקי-קאַמיטאַר איזשיצקי, גענעראַל מאַלאַכאָווסקי, קאַמענדאַנט גיעדזשעלסקי, קאַמענדאַנט פּערסטער, קאַמיטאַר איזידאָרשיק, וויצע-פּרעזי-דענט וואַרשאָוואַדוקי, וויצע-פּרעזידענט גראַשקאווסקי, פּאַרשטעהער פון דער פּרעסע און פּיל בעט.

אינ'ם טורניר געהען אַנטפּיל 18 שפּיל-שפּילער, צווישען זיי 15 יודען צווישען די שפּילער זענען פּערהאָן עט-ליכע צעריהמטהייטען ווי: עקיבא ריי-בינשטיין, ד"ר טאַרמאַאווער, ד"ר קאַהן, לאַוואַצקי א. א.

עקיבא רובינשטיין.

איינער פון די הויכע-פּינען אויף דעם איזטיגען אַלמוילישען שפּיל-טורניר, וועלכער האָט זיך געכטען געפּענעט אין לאַדז, איז אַהן ספּע דער וועלט-מיסטער עקיבא רובינשטיין. מיר האָבען געהאָט אַ געשפּילט מיט דעם מיסטער וועגען די אויסוויסען פון איזטיגען טורניר, ה' רובינשטיין האָט געזאָנט:

— איך האָב אַ גרוגד אַנגענומען, אַז דער איזטיגער אַלמוילישער טורניר איז לאַדז געט שטעהען אויף דער גע-עריגער הויך, איך זעה דאָך אין דער ליסטע פון די אַנטפּיללענע מער זעהר ערנסטע שפּילער, מיט וועלכע דער קאַמף וועט זיין אַ שווערער.

— ווער זענען אייזער ערנסטע קאַנ-קורענטען אין איזטיגען טורניר?

— אין דער ערשטער רייה מוז אין אַוועקשטעלען דעם ד"ר טאַרמאַאווער, וועלכער איז אַ וועלט-קראַפט, ווייטער איז זעהר אַנצערנסטער גענער דער ד"ר קאַהן רעדאָקטאָר פון דער פּוילישער שפּיל-צייטונג, דאָס איז אַן אַוויגענע-דער שטערען אין שפּיל-געביט, ווייטער געהט דער וואַרשאָוואַר יוד סלאוואַצקי און גאָר אַנדערע, אין בעדויער זעהר וואָס דער וועלט-מיסטער פּערפּיערען האָט צוליב אַ פּאַמילייען-אַנגעלעבענהייט נישט געקענט קומען צום טורניר, מירן פּאַרטיע מיט איהם וואָלט זיכער גע-

די שווארצע כריזאנטעמע.

כריזאנטעם שלאַפּט נישט. זי ציטערט, ווי אין פיבער. מען האָט שוין געדאַרמט קומען נאָך מיר, ס'איז שוין שפּעט — קלאָט ווי מיט אַ האַמער אין איהר צוויצטען מוח. — עס איז זעכס נישט אין אַרדנונג, מען האָט זיי מסתא נעכטע... גאָס מיינער, איך בין פּערלויבען!

וי זיצט אין דער פינטער און עס קלאָט איהר אַ צאָהן אין אַ צאָהן.

די יסורים דויערן עה'ען לאַנג, די נערווען האַלמען נישט אויס די אונגעוואונטען, כריזאנטעם הויבט זיך אויף און לאָזט זיך נעהן צו דער טיר.

ווי אַ שפּאַטן וואַקסט אויס לעבען איהר די קליינע מוסמע ראָזעליע.

— מירן בעמעהלעריג, געהט נישט, ווי גאָס איז אייך לייב וואָרט אויף אַ צייכען, איהר וועט זיך נאָך אומגליקליך מאַכען!

— איך האַלט עס אָבער נישט אויס, איך קען נישט מער!

האָט פּערשיקט אויסגערינגען די מ'נעמען.

— פּרינצעסין, איהר וועט אומברענגען די מענשען, וועל-כע דאַרפען קומען נאָך אייך! — האָט געוואָרענט די קליינע מוסמע.

דאָס האָט געוויקט. די פּרינצעסין האָט זיך צוריקגעקערט אויף איהר אָרט און האָט זיך ווידער אַוועקגעזעצט אויסגיין אין יסורים פון וואַרשאָ, עס האָט זיך איהר געדאַכט, אַז דאָס וואַרשאָ איז אַהן אַ סוף.

פּוילישען האָט זיך דערהערט אין פּאַרען אַ זיינען פון אַ נאַכ-טיגלעך. דאָס איז געווען דער אַפּערענדער צייכען.

די פּרינצעסין איז אויסגעשרונגען, אין אַ מינוט אַרום האָ-בען זיך צוויי קליינע פּוילישע טילדעסען, אין שוואַרצען פּערהילט שפּיל אַדורכנעבנעם דורכ'ן פּאַרק צו אַ געהיימען אַרױסגאַנג.

עס האָט נישט געדאַרעט קיין 10 מינוט, ווי אַ פּאַרמאַכטע קאַרעסע האָט די ענטלויפענדע ווי אויף פּליגעל געטראָנען צום ברעג ים.

דער רויטישער דאָמער, רירויק איז אַפּגעשוואַמען אין דער מינוט, ווען די פּרינצעסין מיט איהרע בעגלייטער האָבען אַרױסגעשיקט אויף איהם.

— און איזט איהרס מין צו מירן געליבעטען! — האָט זיך די פּרינצעסין געווענדעט צו איהר בעגלייטער — דווק-טשעיס פּריינד.

— ער קומט באַלד אַהער! — האָט ערקלעהרט דער יא-פּאַנער.

דאָס האָרץ האָט ביי כריזאנטען אַ קלאָפּ געטון — ווידער עפּיס אַ נעץ? עס קען זיין, איך בין גווי לייכטזיניג, לייכט-גלייביג...

די פּרינצעסין האָט נישט בעוויזען צו פּריינען איהר גע-דאַנק; מיט אַ געשריי — מירן כריזאנטעם! איז צו אַ איהר איי-נענער! איהר דאָקטאָר לעווי.

דאָס פּעריליכע פּאַרל האָט זיך פּערגעסען אין אַלענען גליקליכען קוש. ס'ערען פון גליק האָט בעגעצט זייערע ביידענס פּינער.

איז מארגענדיגען נומער
וועלען די לעזער געאָנען דעם
אָנהויב פון אַזעהר אינטערעכאמער
ערצעהלונג.

פרייע טריבונע.

וועגען צאהרעז דירה-געלד פאראים

מיט דער ערקלערונג פון אינווער הירטשעפטס-קאמיטי, האט זיך ה' אינווער נישט צעפריידיגט, ער פער- לענגט א צרקלערונג פון דער יוריד- שער קאמיטי פערזענליך זיך אויף געוויסע שטיקלעך פון ציוויל-קאדעקס- מיר ערקלערען קאמפאקט פון זיי אינווער צענטראלע ווערט אין אעלכע פרינציפעלע פאלען צוצורשט אינווער שטענדיגקייט פארקאמפירט פון דער יור- דיטער סעקציע, וועלכע שטעהט אונטער דער שטענדיגער אויפזיכט פון א יוריס- קאנסול, וועלכער פיהרט די פראצעסען פאר די הויבערער פון אינווער צענט- ראלע ארויך מיט צענטראלע שוין אין יאָהר 1926 האט דאָס לעדער וועכענ- בלאַט, פראוואַ אין ג. 12 דעם שטענדי- פונקט פערזענלעך, פערזענדיג זיך אויף א רייע השערות און פראגרא- פן פון ציוויל-קאדעקס, דער צענטראל- אָרגאַן פון הויז-געזעצ-פראגראַד אין פוילען Miasto polskie אין ג. 18 פון 1926 יאָהר האט דערזיך געגעבן א אויספיהרליכע ערקלערונג, אין צו- קאמפן אורטייל אין פראצעס פייטלעך- וויטש-שיקער אין לעדער האט דער, סאָנ- דער פאליטישער זיך ארויסגע- זאָגט, אָז אויב עס איז נישט דאָ קיין צענטראלער שרייבליכע אַבמאָלונג צו צאָהלען דירה-געלד שפעטער מוז דאָס דירה געלד בכלל געצאהלט ווערען פאראים, וצפריט אין לעדער, וואו דאָס איז איינגעפיהרט פון אַלע צייטן, דער, סאָנ- דער פאליטישער האט אין דער- פאָנטער, ספרוואַ צוגע'מאכט'נע די געפאָדערטע סומע און פאר נישט צאָה- לען דער ערקלערונג פון אינווער הירטשעפטס-קאמיטי, וועלכע עס ווייזט אַן אַלע מאַטיווען וועלכע עס ווייזט אַן ה' אינווער נישט צו דערפון צאָה- לען דירה-געלד פאראים, האלט נישט אַזויס קיין קריטיק, אינווער יורידישע קאמיטי האט אונז בעאויפטראַנט צו אַרבייטענדיגן נאָך פאָלגענדע צוויי מאַ- טיווען: (1) דאָס געזעץ וועגן לעקסאַ- רען-שוך איז אַן אַלטימאָדוס-געזעץ, וועל- כעס ווערט בכל נאָך אַ געוויסער צייט, און קיין אַלטימאָדוס-געזעץ איז נישט מבטל אַ בעשטענדיג געזעץ; (2) גע- זעצן עקזיסטירען צוויי דירעלי: (א) pra- prawo pi- (ב) wa zwyczejowe sane - אונזע דאָס צאָהלען דירה- געלד פאראים איז פאַר אַלע, סאָנדיג- נילטען די אַזוי געזעצטע prava zwy- czajowe אין יעדען אָרט בעזונדער- און דערצויער ווערט צוגעמאָכט אין לעדער צו צאָהלען דאָס דירה געלד פאַר- אויס - דאָס איז נישט קיין מנהג ווי אַן אינווער וויל, נאָך אַ דין, די אַלע, וועלכע וועלען זיך לעזן צוירעדן גענוג דאָס צאָהלען דירה-געלד אויף דעם וועג פון פראַצעס, וועלען גע- וויס, הויך קאָסטען, ברענגען צו עקס- מיטעס, מיר שטרייבען אונטער קאָסע- געריש, אָז די וועהנגונג-נאָט איז אַ פראַדוקט פון לעקסאַרען-שוך-געזעץ און דאָס געזעץ פון נישט געביידיעט און פערבלייגען פון דירה-געלד איז אין ער- שטער ליניע אַבגעפונג פון דער צייט, ווען דאָס לעקסאַרען-שוך-געזעץ וועט אין גאנצען בטל ווערען.

די ווירטשעפטס-קאמיטי צייט דעם צענטראלען הויבערער-פאראים פון דער לעדער וועהר וועהר און לעדער.

דער יחוס פון פעליקס פערל.

דער פערל פון דער פאליטישער דעם, דיר פ- ליקס פערל איז געווען פאליטישער פון דעם בעקאנטען אין ווערטא פאל נע- טעל-ווי מען האט איהם גערופען אין די חסידישע קרייזן, רפאל נעטעל איז געווען דער פאטער פון דער בעקאנטער מלל-טהויערין פערעל סטרינגער, וועל- קאמיטי איבערגעלעבט פיל הייזער און די שוהל אויף סווארדא 4 אין רשות פון דער קהלה, פערל איז אויך געווען אַ קינד פון הרב חיים פוינזער, פערל'ס מוטער, רעזולע, און הרב פוינזער'ס מוטער יענען צוויי שוועסטער, טעכטער פון בעקאנטען ווערטאווער חסיד ר' בעריש ווינאווער, אַ זון פון ר' אברהם- על ווינאווער-איינעם פון די פאמיליע גרעסטע חסידים אין ווערטא.

דיר פערל'ס פרוי איז אַ געבוירענע

5288. אַ פאראינטערעסירטער. צו 100 זל. אָהן אונטערשיד אין וועלכע וועלכע קאָנט איהר אַרױס- שיקען דורך דער פּאָסט פּדער מ. ק. א. אָהן יעדער בענדעניצונג.

5289. שטרעסצערער. אויב איהר האָט געצאָהלט ירושה- שטייער זענט איהר שוין צעפרייט פון צאָהלען סטעמפּעל-שטייער פון קויף- פּאַפּער. פּערזעט זיך אויף'ן פּונקט 1 אָרט. 54 פון אונטער זיך 1. יולי 1926 וועגען סטעמפּעל שטייער.

5290. געוועזענער 29. פרינציפעלע קאָנט מען לייגען אַן- אַרעסט אויף דעם טייל דעפּאָזיט אין דער באַנק, וועלכע איז איינער אומשטרייט- באַר אייגענטום. די פּראָצע איז נאָך צו איז די דאָזיגע באַנק נישט פריי- לעגערט אין דעם פּאַרס, וועלכע אויף די פּרינציפּעלע קאָנט אין איהר וועלכע קאָנט מען קיין אַרעסט פאַר פרייגע- חובות נישט לייגען.

5291. פרידמאן. מיר האָבען שוין נישט איינמאָל גע- צענטערט, אָז נישט אין ציוויל-קאָדעקס און אויך נישט אין דערקעס וועגען ל- קאָמפּאָזיטען-שוך איז נישט דערמאָנט אָז אַ לעקסאַרען זאָל זיין מחויב צו צאָהלען דירה-געלד פאראים פּאַרס פאַר אַ פּרי- ווערטא וואוינענדיג.

יורדישע עצות.

אין דער דאָזיגער פּאַפּעריעלען גאָט דן רעדאַקציע פון ניי צע- טען אַלע אַלע אַלע געוועזענע אויף יורדישע אָנפּראַכען, וועלכע ווערען צוגעשליקט פון אינווער לעדער.

אויב זיי זענען צעשטאָנען אין משך פון יאָהר 1921, אַלס איינס צו זיי זענען היפּאָטעקירט געוואָרען אַדער נישט אויף 50% אויב אַרױף 1-טען יאָנואַר 1921 אויף 10%.

זאל פיר הארמאניע, נארוטאוויטשא 20

לעצטע 4 גאסמאָרקן פון ווערטא פון יורדישן קליינקונסט-מעטאָדער פראש מ'ס ד? בער? המס? ארמ? סעס? זעלינגע פון ווערטא עווא שטאמפערדער, הערמא פּעניג- שטיי, דוד רעדערמאן, יצחק נאוויש

סופאן
יורדישע אַפּמיראָנען
פון ניי צע- טען אַלע אַלע אַלע געוועזענע אויף יורדישע אָנפּראַכען, וועלכע ווערען צוגעשליקט פון אינווער לעדער.

נילטיג דעם 21 מערץ 1927.

זאטע די רבי'צין

היינט דאנערשטאג, דעם 21-טען און מארגען פרייטאג, דעם 22. אפריל ה'י. 9 און אונטער-פּרעמיערען דער לעצטער שלאָגער, וועלכע וועט יעצט געשפילט אין ווערטא מיט'ן גרעסטען קאָנסערט.

עס איז אַ פּראָצע, וועלכע פאַרע מיינונג דער גראַדמייסטער האָט וועגען דער שרפה. ברענגט אונז אַן אָנפּראַכען פון דעם פּראָסעקוטאָר וועלען מיר אויך דא- מאַלט וויסן צו דעם פּאַרס צו איהר זאָלט פערפיהרען אַ פּראָצעס געגען דער פּאַר- קראַפּע-געזעצטעם.

5286. גערשט פון פּאַנסקאָ. סוף יוגי וועט זיין 2/3 פון דער שטרעף, דאָמאָלט וועט איהר קאָנען זיך בעמיצען וועגען בעפרייען איהר ווען פון אַרעסט אויף'ן סוף פון דער אַמנעסטיע.

5287. מ. ג. ד. אַזעלכע חובות ווערען וועלכע ווערען

סענסאציעלע שפיל און 10 בילדער מיט פּראָלאַג און עפילאָג פון י. ס. ב. י. רעזיש: י. נאוויש, טוויק: ש. וויינבערג, דעקאָראַציע: ו. היינמאָרד, פ. אַלע: 2. משלינגע די נעמען... 1. בילד: 2. די ערשטע באַגעגעניש... 2. בילד: 3. ווען הילדער קודש... 3. בילד: 4. ענטשעפּעניש... 4. בילד: 5. די רבי'צין געהט... 5. בילד: 6. מ'רעדט אנהר שידוכים... 6. בילד: 7. בילד: 8. בילד: 9. בילד: 10. עפילאָג: 11. צוויק קיין אַסעקוואַ.

מינעטען אנטפיל פרויען: ע. שטאַמפּערדער, ר. גאָטלעך, מ. מאַניעלעך, ר. קאַרלש- מאַנער: ה. פּענינגשטיין, ה. לעדערמאַן, י. נאוויש, מ. שטאַמפּערדער, י. בירנבוים, ו. גרינשפאַן, מ. לעוויץ און אַנד.

אייגענע קאָנסערט, דעקאָראַציעס, קאָסטיומען, צוואַנגסאַרען, לילכע-עפּעקען, באַר און אַרעסטער אונטער דער ליטווג פון דורגענט: ש. וויינבערג, פאַרשטעהער פון סענסאציע: א. שטאַמפּערדער, בילדענע צו בעקומען אין פּוילאָריס, קאָסע

מארי פיקאז פאליא נעגרי ראמאנארא
האָבען זייער ערפּאָלג צו פּראַדאָקטן זייער שעהנדיקע ווילטען אויך זיין וועהר? טאָ קויף איין אויף פּאַר דיין קאָסטען, ווי: פּאָרער, וועהר, העל- נישע פּאַרמען-וואַסערן, פּערפּאָמען, פּערזענלעך קרעמען אַז- און אויסלענדישע צו די שאַרפּסטע האַנדהערען-פּרייזען נור ציי דער רייזעלסטער און סאָלדסטער פּראָדומעריע פון

J. DRUKIER
11 ZAWADZKA 11
פאַר ענגראַפּיסטע-גראַפּערער ראַבאַט!
בעלמ! דאָס צעזעלען מיינ געשעפּט אַז אָהן קלימפּאָנאָ.

די וועלכע אעווא האט פערראמען.

בעאַרבייט פאַרן ניעם פאַליקס פאַרמא פּרייז פּערשידענע מאַטעריאַלען פון 5. פּראַנאָ. אָבער פּרעהער האָט מען דאָך געדאַרפט וועסען, ווער דער פּראָדוקטאָר אַז, ענטדעקען אַהם, פּעסעטשעלען זיין טעטיג- קייט און ד? פּאַקטען פון זיין פּערפּאַס. דאָס איז געווען אַן-אוי- געהויר שווערע אויפגאַבע, ווייל אַריינגעדרינגען אַזן ד? סודי סודות פון דער אַלפּאַנע אַזו געווען נאָטורליך פּאַר שווערער נאָך, וזן אַריינגעדרינגען אַזן ד? קאָנספּיראַטיווע קרייזען פון ד? רע- וואָליציאָנערען.

וועלכע פּרעהער אַזו געווען דער רעוואָליציאָנערער טויער, וועלכע האָט זיך געשטעלט ד? אויפגאַבע צו ענטדעקען און דעמאָנסטרירען ד? פּראָדוקטאָרען. אויף דעם געזעט האָט ער אויפגעטון אַ געוואָלדיגע אַרבייט און האָט זיך געשאַפּען קאַלע- סאַלע פּערזענלעכע פאַר דער רעוואָליציאָנע אַזן רוסלאַנד. ס'איז געווען אַ צייט, ווען מ'ט זיין נאָמען האָט געקלינגען ד? גאַנצע וועלט, ווייל ד? ענטדעקונגען, וועלכע ער האָט געמאַכט אויף דער געזעט פון דעמאָנסטרירען פּראָדוקטאָרען, זענען געווען ממש אַנצופּראַשענדע, און ד? רעוואָלוציע פון זיינע ענטדעקונגען זענען געווען ענטשיידענע פאַר'ן גורל פון אַנגעזעהענטע פּער- זענליכקייטען. פאַר ד? טאַקטישע מעטאָדען פון פּאַרטייען און פאַר ד? אַרבייטס-אָפּטייט פון דער אַלפּאַנע גאָט.

שפּילצייטיג אַן אַנגעזעהענע ראַלע אַזן דער רוסלענדישער רעוואָליציאָנערער צעווענג, האָט געווען אייגענליך נישט געהערט צו קיין שום פּאַרטיי און אַרְבאַנזאַציע. ער אַזו אַדורכ- געגאַנגען דעם פּוילען סטאַש פון אַ רוסישען רעוואָליציאָנער און עמבּראָנט, געווען נישט איינמאַל אַרעסטירט, געוועסען אַן טור-

מעס, פּערשיקט געוואָרען אויף סבאַר, געווען פּערוואַקעלט אַזן פּערשידענע רעוואָליציאָנערע אַקציעס און אונטערזעהענדיג, בלייבענדיג גלייכצייטיג אויסער ד? אַפּיציעלע פּאַרטייאַזשע אַר- באַנזאַציעס, זיין טעטיגקייט אַזן דער רעוואָליציאָנערער געווען- נינג כאַרקטעריזירט געווען אַזן זיינע מעטאָדען מיט פּאַלגענ- דע ווערטער:

מיין פּאַליטיש לעבען אַזו אַדורך נישט אויף עפענטליכע פּערזאָנלעכע, נישט אויף דער גאַס, נישט אויף פּאַרטייאַזשע זענענען און נישט אין צווישען-פּאַרטייאַזשע אונטערזעהנדיגען, פּערזאָנליך האָב אַזן כמעט קיינמאַל נישט געהערט צו קיין שום פּאַליטישער אַרְבאַנזאַציע און גאַנץ זעלסטן האָב איך געמאַכט וועלכע עס אַזו עפענטליכע אַרְבאַנזאַציעס, אַזן גיין אַ ממש פון קאַנזענט, אַזן לעטראַט און זשורנאַליסט. מיין לעבען אַזו געווען הויפּזעכליך פּערזאָנליך מיט דעם קאַמף פאַר שאַפּען צייטונגען און זשורנאַלען, דער מהות פון מיין לעבען אַזו צו- שטאַנען אַזן זשורנאַליסטישער טעטיגקייט. דאָס אַזו געווען אַזן דעמאָלט, ווען אַזן גיין געווען פּערזאָנליך מיט'ן קאַמף געגען פּראָדוקטאָרען.

גערעו אַזו געווען קודם פּאַר אַ פּאַרטייאַזשע און זשורנאַ- ליסט און נישט קאָנזענדיג דערזיך, אַדער גראַד טאַקע דערפאַר אַזן זיין ראַלע אין דער געזעכטע פון דער רעוואָליציאָנערער בעוועגונג געווען אַזו בעשענדע, ד? דאָזיגע ל'מעראַזיש זשורנאַליסטישע טעטיגקייט האָט אַהם אויך געבראַכט צו דעם געזעט פון זיין אַרבייט, וועלכע האָט געשאַפּען זיין רוהם און צו- דייטונג צום קאַמף געגען פּראָדוקטאָרען און פּראָדוקטאָרען- טעטיגע, וועלכען די צאַרשע רעגירונג האָט אין אַזו דערשרע- קענדיגען מאַסשטאַב געשאַפּען און אַרְבאַנזאַציעס, כדי ד? רעוואָ- ליציאָנערע בעוועגונג צו דערשטקען.

וועלכע פּרעהער געווען אַזו געבוירען געוואָרען אין גרעס, אַזן מער געזענדיג (מורא רוסלאַנד) אין יאָהר 1862, זיין צו- שטע צעזענדיג האָט ער בעקומען אין דער פּאַרטייע פון זיין פעטער, אַ פּערמאַנעלען און רעלעגירען רוסישען סאָר. ד?

Mydło Kollontay z pralka

S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

סווערען געזוכט מערלעך

צו נעהען פאמליהעם, רלונג 8, וואהן 19. צו מערען זיך פון 2 ביז 4.

מ'ס 200 דאלאר

קען מען צוטרעטן אלס שותף צו א ג'ע אינטערנאציאנעלע בלעטשאריטע און צענער פון דער שפאט, דערביי א פיליע פון א ערשטלאסיגער בעקעריי מיט גוטע בעדינגונגען. אפער-סען אונטער, בלעטשאריטע אין ארמ. אפגעגעבען. 753

השבת אברה.

אין האב פערזענליך א דיי-טשען פאם אויף נאמען ב. בלייזש, בערעק-יאקעלעוויטש 20. דער עהרליכער פינער הערט געקעמפן אפצוברענגען דעם פאם אויף א געוועזענעם ערעם. 752

Dr. med. L. Pikielny

ספעציאל-אריגס פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען Nawrot 8, telefon 19-90. עמפאנעט פון 7-4 טאג, 195

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kosciuszki 27, tel. 51-78. הויט און הענטערשע קראנקע, רעכטען און ליכטען אונטער, נעמט פון 7-4 אין שטעטל.

Dr. med. Braun

פארדינאטא 28 מערעמאן 40-26 ספעציאל-אריגס פאר הויט און הענטערשע קראנקהייטען און פונקטן - שטענע, געהאנדלט מיט קער-ליכט (האר-אויספאר) נעמט פון 9-12 טאג און פון 5-8 טעג

הילפער אנאנישע קורסען

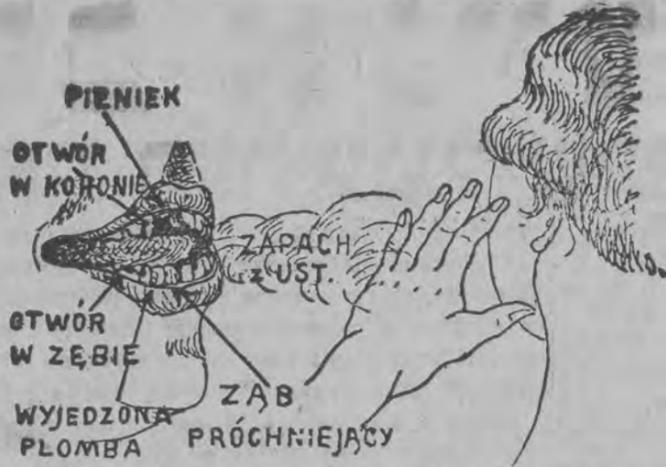
פאר שוואכגעפיהיגע און שווערע קראנקע קינדער, שראכטערונגען (שטאמלען, מיבשטוימטע)

Dr. med. A. Szmigiel

נער-הען-ארצט, צעלעקאוועזשע, לובמאוו-שטאטען, CEGIELNIANA 6, tel. 51-89. עמפאנעט פון 5-7 טעג.

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Zielna) tel. 44-10. ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען. נעמט פון 1 ביז 2 טאג און פון 4 ביז 7 טעג.

צו אלע פרויען און מענער!

פארהאן זוכען וועגען וועלכען מ'דארף גוטע און אפאליע, רויניגער פאמיליע, גער דאך זענען זיי גורם צו מערשידענע מחלות'ן פון טיילמאל דערפאר וואס זיי אפילו צום נט, דאס וויכטיגסטע פון זיי אז דער אונטערע זענען גערעין און מויל, וועלכער מ'מאכט אפילו דעם ליבליכסטען מענטש אונערטועליך, דעם דאזיגען עקספלאטען געווייך קען אויף שטענדיג צווייטיגען נאך די איינציגע

FERMENTINA

א וויקאס מ'פאל גענען דעם ריח פון מויל, וואס איז בעסטעס געווארען דורך די איטאליענער פון דער מעדיצין, פערמענטינא'ס צווייטיגע דעם אונטערע זענען גערעין, קאנסערווארט די צייחן, שטארקט די דוואנעלעס און מאכט דאס אויסזעמען אונגענעהם.

הויפט-סקלאד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5. צו בעקומען אין אלע אפטיקען, אפטיק-סקלאדען און פערזענליכע-געשעפטען, פריע 27.5, פאר שטיק, הען מ'קרינט נישט, דארף מען זיך הענדען צום הויפט-סקלאד אויף פוילען, פאר קניש פון דער פראווינג הערט ארויסגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 3 טאג, אדער 3.50 אויף א באכטעהע. 6181. היט זיך פאר פערלשונגען! פער פארעמער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג הערט געהאונשען.

מעבעל

שלאה-עס-צימערן און קלויב-נאפיעמען, מעדען-צומערן, קיך-איינריכטונגען, ווי אויך אייגענע מעדעל-געזענשענדע צו מעסינע פרייען און אויף בעסינעס פערזענליכע סמפעליט W. TYRKELTAUB, 5 ZAWADZKA 5 (אין הויף) 688

Dyrekcja KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ, Sp. Akc.

zawiadania niniejszym pp. Akcjonariuszów, że z dniem 25 b. m. wydawane będą pp. Akcjonariuszom bilety bezpłatne na przejazd tramwajami na nowy okres od 1 maja 1927 r. do 30 kwietnia 1928 r. Wydawnictwo biletów odbywać się będzie w biurze Zarządu przy ul. Tramwajowej Nr. 6 w godzinach od 9 do 12 1/2 i od 15 do 7 (w soboty od 9 do 2 1/2) za okazaniem oryginalnych akcyj lub kwitów depozytowych, przyczem za każde 50 akcyj wydany będzie jeden bilet. Bilety, wydane na okres bieżący i znajdujące się w posiadaniu pp. Akcjonariuszów, po dniu 30 kwietnia będą nieważne.

סווערע געזוכט א וואוינונג

פון 1 צימער ביי א אנטשענדיגער פאמיליע פאר א זונג פאר-פאלק, עווענטועל א דריט-צימער, עס קען אויך זיין אויף סאנטארן, צו ערפארען ביי א. לאנדוי, פאמאסקא 14, 727

רעמשיניצע פונעם דאמאריי

Table with 2 columns: Name of the person and their address/phone number. Includes names like דוד וואלינסקי, דוד קערשנער, דוד שיפמאן, דוד לוביטש, דוד שמירנער, דוד נאלדבלאט, דוד עליאסבערג, דוד בערנסאן.

עלטרען!

פאר 3 זלאטעס און און דער הערט געלערנט מיט קונ-דער וואס לערנען און פאלקס-שויען: חומש, רשי" נ"ד, משניות, גמרא, יהדות, הוספאריע, רעדען און שרעבען העברעי-איש און יודישע בריוו וועלכעס צוזאמענשטעלען, דרוק'ן בעוואוסטען ארטאדאקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ר. זענען פארן ווארענאשטי 6 קוועט א. רעכטס 2 שט. בעסע, סטראסען אויך אונטערע אונטערע פון 5 יאהר אן. א שטרענג רעליגיעזע ערעהונג! ערפאלג נאר אנטווער!

פירליג און גוט!

פארמ-וואונען קינדער-בעט מיט ניקל און שאסק, מאסראץ 65. פערל-בעט מיט הענטערשע וויס אדער בריוו 15. פארערט איבעראל! פון דער פירמע פערל-בעטען פון דער פירמע „PALMA-PATENT“ לארן פוילנאצנא 24, טעל. 31-85. הורט. פאר רעקליים נאר אנטווער, דעמייך.

EROS

נאר ביים גערברויך "EROS" פערפום, זייער און הערניש-וואסער, גלייבט מען העכסט צופרידען. JUNO' פערמאקאדער 44 טעלעפאן 43-33. צו בעקומען אין אלע סקלאר-אפטיקעס און אין בעקערע פערזענליכע-געשעפטען, 1452

עלטרען!

פאר 3 זלאטעס און און דער הערט געלערנט מיט קונ-דער וואס לערנען און פאלקס-שויען: חומש, רשי" נ"ד, משניות, גמרא, יהדות, הוספאריע, רעדען און שרעבען העברעי-איש און יודישע בריוו וועלכעס צוזאמענשטעלען, דרוק'ן בעוואוסטען ארטאדאקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ר. זענען פארן ווארענאשטי 6 קוועט א. רעכטס 2 שט. בעסע, סטראסען אויך אונטערע אונטערע פון 5 יאהר אן. א שטרענג רעליגיעזע ערעהונג! ערפאלג נאר אנטווער!

פירליג און גוט!

פארמ-וואונען קינדער-בעט מיט ניקל און שאסק, מאסראץ 65. פערל-בעט מיט הענטערשע וויס אדער בריוו 15. פארערט איבעראל! פון דער פירמע פערל-בעטען פון דער פירמע „PALMA-PATENT“ לארן פוילנאצנא 24, טעל. 31-85. הורט. פאר רעקליים נאר אנטווער, דעמייך.

זאגט הענען איינער געוויינט! די שווייצארישע בימערע קריי-מער (מיט דער סארט "Kogut") זענען ענטשערעכער ביי מאגען-ראנקהייטען קישקעס, אבסערדאציעס און גאר-שמיינער.

"Szwajcarskie Gorzkie Ziola" זענען א טייל און נאטורעל דורכגענומען-טוטעל, האט געלעבטערט די סטאנציעס פון די פערזענליכע-אונטער-אונטער און ווערען געגען דיקקייט. די שווייצארישע בימערע קריי-מער די אפטיקען די אפטיקען און סקלאר אפטיקעס א שטעטל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאד אויף די אפטיקע פון A. Gasecki Warszawa, ul. Leszno 41 קיך שיקען ארויס אפגענומען 2 שטאמלען נאכ'ן ערשטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 2951

פירליג מצות צו 27 זל. פון

צו בעקומען זיי בלימבוים, פארדינאטא 9. אין טראנט, נעוועלע

רעמשיניצע פונעם דאמאריי

Table with 2 columns: Name of the person and their address/phone number. Includes names like דוד ראפאנוסקי, דוד רוזשנער, דוד נאדערשטיין, דוד יוסטמאן, דוד ראזענצווייג, דוד פאפיקרני, דוד סאנאט, דוד וויינבערג, דוד סמועל, א. בראדעוויטש, נ. ראזעס.

רעמשיניצע פונעם דאמאריי

פירליג און גוט! פארמ-וואונען קינדער-בעט מיט ניקל און שאסק, מאסראץ 65. פערל-בעט מיט הענטערשע וויס אדער בריוו 15. פארערט איבעראל! פון דער פירמע פערל-בעטען פון דער פירמע „PALMA-PATENT“ לארן פוילנאצנא 24, טעל. 31-85. הורט. פאר רעקליים נאר אנטווער, דעמייך.